

De burgemeesters, het college van burgemeester en wethouders, de raadsleden, de commissieleden, de raadsgriffier, de gemeentesecretaris en het hoofd van de personeelsafdeling

**Directie Arbeidszaken
Publieke Sector**
Afdeling Politieke
Ambtsdragers

Turfmarkt 147
's-Gravenhage
Postbus 20011
2500 EA 's-Gravenhage

Contactpersoon
Marc Nommensen

T 070-4266426

Datum
27 juni 2014

Kenmerk
2014-0000324021

circulaire

Onderwerp	Besluit Harmonisering en modernisering rechtspositie decentrale politieke ambtsdragers
Doelstelling	Informatie over beleid
Juridische grondslag	Rechtspositiebesluit burgemeesters, Rechtspositiebesluit wethouders, Rechtspositiebesluit raads- en commissieleden, Regeling rechtspositie burgemeesters
Relaties met andere circulaire's	-
Ingangsdatum	1 juli 2014
Geldig tot	Tot nader bericht

1. Inleiding

Op initiatief van het ministerie van BZK zijn alle negen rechtsposities doorgelicht die betrekking hebben op de voorzitters, dagelijks bestuurders en volksvertegenwoordigers in de provincies, gemeenten en waterschappen. Doel was deze zowel te harmoniseren als te moderniseren. Dit is opgepakt in nauwe samenwerking met vertegenwoordigers van de koepels (IPO, VNG en Unie van Waterschappen) en van de negen beroepsgroepen. Het past in het gezamenlijk streven om te komen tot een adequate, duidelijke en evenwichtige rechtspositie voor de decentrale politieke ambtsdragers.

Harmonisatie is bereikt door voor vergelijkbare decentrale politieke ambtsdragers vergelijkbare artikelen op te nemen. Verschillen zijn weggenomen die enkel historisch zijn te verklaren of die intussen achterhaald blijken te zijn. Vervolgens is bezien, en dat is het streven naar modernisering geweest, of de desbetreffende voorziening nog adequaat was met het oog op het functioneren van de politieke ambtsdrager in de huidige tijd.

Uit een inventarisatie van het ministerie en op basis van signalen uit de praktijk is gebleken van een baaiend aan onderwerpen welke geharmoniseerd en gemoderniseerd zou kunnen worden: van groot tot klein, van urgente reparaties van omisaties tot redactionele punten. In overleg met genoemde koepels en beroepsgroepen zijn prioriteiten gesteld in welke volgorde de onderwerpen zouden moeten worden opgepakt. De eerste tranche is gepubliceerd bij besluit van 21 juni 2013 (Staatsblad 2013,222). Door publicatie op 27 juni 2014 (Staatsblad 2014/230) van het besluit van 20 juni 2014 is nu de tweede tranche afgerond. In dit kader moest ook de Regeling rechtspositie burgemeesters worden aangepast (Staatscourant 2014, 18059).

In deze circulaire wordt aangegeven wat deze harmonisering en modernisering betekenen voor de aanspraken van burgemeesters, wethouders en raadsleden. Deze circulaire begint in §2 met een opsomming van de aanspraken die zijn geïntroduceerd of aangepast. In §3 wordt een toelichting gegeven op de gehanteerde uitgangspunten. Daarna volgt een toelichting per aanspraak.

Datum
27 juni 2014
Kenmerk
2014-0000324021

Voor eventuele vragen of nadere informatie wordt in §18 gewezen op het contact-adres en de website van de afdeling Politieke Ambtsdragers van het ministerie.

2. Overzicht nieuwe aanspraken

Voor alle politieke ambtsdragers

- Vaststelling van de hoogte van de onkostenvergoeding op niet alleen een vast, maar ook een geharmoniseerd bedrag (§4).
- Verbreding doelgroep en verduidelijking voorzieningen in verband met ziekte en andere schade als gevolg van een dienstongeval (§5).
- Verbreding doelgroep en verduidelijking vergoeding van scholingskosten (§6).
- Introductie grondslag vergoeding contributie beroepsverenigingen (§7).
- Introductie grondslag vergoeding veiligheidsmaatregelen politieke ambtsdragers (Stelsel bewaken en beveiligen) (§8).

Specifiek voor de burgemeesters

- Aanpassing van de tekst van de verrekeningsplicht bij neveninkomsten aan de huidige praktijk, terwijl die plicht materieel gehandhaafd blijft (§9).
- Schrappen tegemoetkoming in kosten privételefoon burgemeester (§10).
- Schadeloosstelling terugroeping wegens dringende redenen van dienstbelang (§11).
- Schrappen cesuur van een jaar voor waarnemend burgemeesters (§12).

Specifiek voor de wethouders

- Aanpassing van de tekst van de verrekeningsplicht bij nevenfuncties aan de huidige praktijk, terwijl die plicht materieel gehandhaafd blijft. (§9).

Specifiek voor de raadsleden

- Schrappen bevoegdheid van de gemeenteraad om in de hoogte van de vergoeding voor de werkzaamheden bij verordening tot ten hoogste 20% naar beneden af te wijken (§3).
- Voorkomen effecten samenloop vergoeding voor de werkzaamheden van raadsleden met sociale zekerheidsuitkering (§13).
- Aanpassing indexatie tegemoetkoming kosten ziektekostenverzekering (§14).
- Schrappen bepaling kinderopvang (§15).

Deze wijzigingen hebben ook gevolgen voor de gemeentelijke verordening rechtspositie wethouders, raads- en commissieleden. De VNG zal u hierover nader informeren.

In §16 wordt nog ingegaan op een aantal aspecten met betrekking tot de werk-kostenregeling.

Wat betreft de Vervangingsregeling zieke wethouders was er aanleiding tot een rectificatie in de regelgeving (§17). Dit is al aangekondigd in de circulaire van 15 juli 2013, kenmerk 2013-0000395118, te weten in paragraaf 5.

3. Uitgangspunten

Een bijzonder aspect van deze harmonisering en modernisering is dat het bestuurlijk wenselijk is om in de rechtspositiebesluiten zoveel mogelijk verplichtend vast te stellen wat de voorwaarden zijn voor toekenning aan de decentrale politieke ambtsdragers van de vergoedingen, tegemoetkomingen of rechtspositionele voorzieningen. Het doel daarvan is om te voorkomen dat de toekenning of de voorzieningen als zodanig onderwerp worden van onderhandelingen of politieke discussie. Hierdoor ontstaat zekerheid voor betrokkene over de vergoeding.

Datum
27 juni 2014
Kenmerk
2014-0000324021

Om deze reden zijn de bedragen van de bezoldiging/vergoeding voor de werkzaamheden, de onkostenvergoeding, de tegemoetkoming in de kosten van de ziektekostenverzekering en de vergoeding van de contributie van de beroepsverenigingen vastgesteld op een vast bedrag.

Daarnaast is een aantal "kan"-bepalingen in de rechtspositiebesluiten omgezet in verplichtende bepalingen. Dit betreft bij voorbeeld de bepalingen voor raadsleden rondom de samenloop met sociale zekerheidsuitkeringen en de vergoedingen voor raadsleden die lid zijn van vertrouwens-, rekenkamer- en onderzoekscommissies.

Voor de commissieleden die geen lid zijn van de raad, gold dat een vergoeding kon worden toegekend tot een bepaald maximumbedrag voor het bijwonen van de vergaderingen van de commissie. Gelet op het eerder genoemde doel om de vergoedingen zo veel mogelijk vast te stellen op een vast bedrag, is de vergoeding per vergadering vastgesteld op een vast bedrag. Tevens zijn het artikel over de ICT-voorzieningen en dat met betrekking tot de compensatie van de eventueel toegepaste kortingen op grond van werkloosheids- of arbeidsongeschiktheidsuitkeringen, van overeenkomstige toepassing verklaard op de commissieleden. Het is dus niet meer nodig om deze onderwerpen bij verordening te regelen.

Een andere consequentie van dit uitgangspunt om de bedragen zo veel mogelijk te bepalen op een vast bedrag, is dat de bevoegdheid van de gemeenteraad is geschrapt om in de hoogte van de vergoeding voor de werkzaamheden van gemeenteraadsleden bij verordening tot ten hoogste 20% naar beneden af te wijken.

Artikel 4 van het Rechtspositiebesluit raads- en commissieleden is daarentegen wel gehandhaafd. Op grond van dit artikel kan bij verordening worden bepaald dat ten hoogste 20% van de vergoeding wordt uitgekeerd, berekend naar het aantal bijgewoonde vergaderingen. In principe ontvangen de raadsleden een vaste, op het rechtspositiebesluit gebaseerde vergoeding voor de werkzaamheden, maar dit artikel geeft de gemeente de mogelijkheid om de raadsleden gedeeltelijk te vergoeden conform het vroeger geldende systeem, te weten via een presentiegeld. Dit artikel kan ook worden benut bij raadsleden die wel zijn gekozen, maar die niet of nauwelijks aanwezig zijn bij de vergaderingen van de gemeenteraad.

4. Onkostenvergoeding¹

Een combinatie van harmonisering en modernisering is de nieuwe aanpak van de vaste onkostenvergoedingen. In tegenstelling tot de vroegere differentiatie tussen de verschillende decentrale overheden, en wat betreft de raadsleden ook tussen

¹ Hoewel er verschillen zijn tussen de begrippen "onkostenvergoeding" en "ambtstoelage" wordt hier verder gesproken van "onkostenvergoeding". Daarmee wordt bedoeld op een forfaitair maandelijks bedrag voor voorzieningen die niet zijn aan te merken als bedrijfsvoerings- of bestuurskosten, en die niet zuiver functioneel zijn noch zuiver privé. Het gaat hier dus niet om zaken als reiskostenvergoedingen.

gemeenten van verschillende grootte, geldt nu per beroepsgroep een onkostenvergoeding ter hoogte van een bepaald vast bedrag. Verder zijn deze vaste bedragen per categorie ambtsdragers (voorzitters, dagelijks bestuurders en volksvertegenwoordigers) geharmoniseerd tot één bedrag².

Datum
27 juni 2014
Kenmerk
2014-0000324021

Achtergrond bij dit laatste is de overweging dat het bij vergelijkbare functies (voorzitters, dagelijks bestuurders, volksvertegenwoordigers) veelal om dezelfde kostencomponenten gaat. Een krantenabonnement is bij voorbeeld overal in Nederland even duur. Bovendien blijken de onkostensoorten waarvoor de vergoeding is bedoeld, vrij snel te wisselen qua grootte en belang. Dit laat overigens onverlet dat voor deze onkostenvergoeding van wethouders blijft gelden dat deze wordt toegekend naar rato van de tijdsbestedingsnorm.

Er is niet gekozen voor één vast bedrag voor alle beroepsgroepen. Daarvoor verschillen de kostencomponenten teveel tussen de categorieën functies. Zo hebben voorzitters en dagelijks bestuurders meer representatiekosten dan volksvertegenwoordigers.

Voor de burgemeesters wordt de onkostenvergoeding (prijspeil 2014) €375 netto per maand; voor de wethouders €345 en voor de raadsleden €165.

Wat betreft de onkostenvergoeding van de raadsleden in de drie hoogste inwonersklassen (gemeenten met meer dan 100.000 inwoners) is er overgangsrecht. Hun onkostenvergoedingen waren namelijk hoger dan €165 per maand. Als overgangsrecht is de onkostenvergoeding van de raadsleden in deze drie inwonersklassen gehandhaafd zoals die gold vóór inwerkingtreding van dit besluit, tot de gemeenteraadsverkiezingen van 2018. Hierdoor hebben de desbetreffende raadsleden ruimschoots de tijd om zich in te stellen op deze aanpassing per 2018.

5. Voorzieningen in verband met ziekte en andere schade als gevolg van een dienstongeval

Een ongeval dat plaatsvindt tijdens de uitoefening van de aan de functie van politieke ambtsdrager verbonden werkzaamheden, kan elke politieke ambtsdrager overkomen. Bij voorbeeld tijdens een werkbezoek. Tot op heden was dit echter verschillend geregeld en voor een aantal beroepsgroepen helemaal niet. Op dit punt is niet alleen geharmoniseerd maar ook gemoderniseerd.

Voor alle beroepsgroepen is nu omschreven wat een ziekte is die in overwegende mate haar oorzaak vindt in de uitoefening van de aan het ambt verbonden werkzaamheden, wat een dienstongeval is en welke schade daarvan voor vergoeding in aanmerking komt. Kort gezegd, kan alle schade worden vergoed waarvan een causaal verband kan worden aangetoond met tijdens de uitoefening van de functie verbonden werkzaamheden, tenzij sprake is van eigen schuld. De bepaling om welke schade het in het concrete geval gaat bij gemeentelijke politieke ambtsdragers, is een bevoegdheid van het college van burgemeester en wethouders.

De politieke ambtsdrager moet zijn getroffen uit hoofde van zijn functie. Dat kan dus ook zijn als een politieke ambtsdrager qualitate qua participeert in een vorm van indirecte democratie. Een voorbeeld daarvan is deelname aan een gemeen-

² Voor andere aspecten met betrekking tot onkostenvergoedingen, zoals wat voor soort kosten hiervan betaald moeten worden, wordt hier korthedshalve verwezen naar de Handreiking integriteit van politieke ambtsdragers bij gemeenten, provincies en waterschappen, tweede druk; in het bijzonder hoofdstuk 5.

schappelijke regeling.

Datum
27 juni 2014
Kenmerk
2014-0000324021

Bij burgemeesters en wethouders zal het eenvoudiger zijn om aan te tonen dat er sprake is van "aan de functie van politieke ambtsdrager verbonden werkzaamheden" dan voor raadsleden. Doordat het raadslid zelf bepaalt hoe hij of zij die taak opvat, kunnen daar eerder zakelijk en privé door elkaar lopen.

Indicaties dat er sprake is van "aan de functie van politieke ambtsdrager verbonden werkzaamheden" zijn bij voorbeeld dat er een raadsbesluit is, een uitnodiging op basis van de functie van politieke ambtsdrager, of een door de griffie georganiseerde activiteit. Wanneer ambtsdragers ambtshalve naar het buitenland gaan, is altijd sprake van een uitnodiging en/of een raadsbesluit, dus kan betrokkene in voorkomend geval aanspraak maken op deze voorziening. De "dekking" van de rechtspositionele voorziening ziet natuurlijk uitsluitend op het zakelijke gedeelte van de reis.

Vanwege de grote verscheidenheid aan situaties die kan optreden, is in het derde lid een hardheidsclausule opgenomen. Het college van burgemeester en wethouders heeft de bevoegdheid om in bijzondere gevallen te beoordelen of de schade in een individuele situatie toch moet worden aangemerkt als voortvloeiend uit de functie van politieke ambtsdrager. Dit, op grond van de redelijkheid en billijkheid en gehoord de vergadering van de fractievoorzitters van alle in de raad vertegenwoordigde politieke groeperingen. Daarmee is de genomen beslissing ook politiek afgedekt.

Het gaat bij deze schadevergoeding om het vergoeden van kosten; niet om het dekken van eventueel weggevallen inkomen voortvloeiend uit het ambt of uit de eventuele hoofdfunctie. Als ook een aanspraak op voorzieningen bestaat uit een andere bron/met een andere grondslag (zoals een uitkering van een ongevalverzekering) moet bij de vergoeding van de kosten hiermee rekening worden gehouden. Dit is bedoeld met de zinsnede "voor zover deze kosten ten laste van de politieke ambtsdrager blijven".

Ook een gewezen politieke ambtsdrager kan aanspraak maken op een vergoeding van de schade als gevolg van een dienstongeval. Een schade hoeft zich namelijk niet direct te openbaren; dat kan ook na het aftreden plaatsvinden. Het vereiste van een niet-verwijtbaar, causaal verband met de aan de functie van politieke ambtsdrager verbonden werkzaamheden, geldt onverkort.

6. Scholing

De scholingsbepalingen waren divers geregeld. Nu is voor alle decentrale politieke ambtsdragers expliciet bepaald dat de kosten van niet-partijpolitiek georiënteerde functionele scholing, zoals deelname aan congressen en opleidingen, ten laste worden gebracht van het bestuursorgaan. Deze kosten hoeven door de politieke ambtsdrager dus niet voor eigen rekening te worden genomen of te worden betaald uit de onkostenvergoeding. Overigens kunnen de bestuursorganen ook zelf dit soort scholing (laten) verzorgen. Ook deze kosten komen dan ten laste van het bestuursorgaan.

Die niet-partijpolitiek georiënteerde functionele scholing kan zowel gericht zijn op het persoonlijk functioneren in het ambt als een loopbaangerichte opleiding zijn. Scholing is functiegericht als zij beoogt de voor de functie benodigde vakkennis en vaardigheden te verwerven dan wel actueel te houden. Via loopbaangerichte

opleidingen kunnen betrokkenen bij voorbeeld reflecteren op hun persoonlijke kwaliteiten en motieven. Ook kunnen zij exploreren welke mogelijkheden er zijn om hun loopbaanambities te realiseren.

Datum
27 juni 2014
Kenmerk
2014-0000324021

Onder deze scholingskosten worden verstaan de cursus- en leskosten, de kosten van het studiemateriaal, examen- en diplomakosten en de aanschafkosten van verplicht gesteld studiemateriaal, alsmede reis- en verblijfkosten in het kader van de opleiding.

De aanspraak is vastgelegd, maar er is ruimte voor lokale accenten. Het kader waaraan de scholingsaanvragen worden getoetst in verband met de verdere professionalisering van de desbetreffende functie kan worden opgenomen in een scholingsplan. Hierin kunnen procedures worden opgenomen alsook regels over de hoogte van de tegemoetkoming. Dit is voor raadsleden een discretionaire bevoegdheid van de gemeenteraad, voor burgemeester en wethouders is dit een bevoegdheid van het college van burgemeester en wethouders.

De burgemeesters kennen een eigen Professionaliseringsfonds. Sinds 2003 verzorgt het Nederlands Genootschap van Burgemeesters (NGB) hiermee elk jaar een opleidingsprogramma voor burgemeesters. De deelname aan en de waardering voor het programma zijn hoog. Het succes van het programma komt onder andere doordat individuele burgemeesters zelf kunnen beslissen voor welke activiteiten zij zich inschrijven en niet eerst binnen de gemeenten hun aanvraag moeten toetsen. Bovendien werkt de huidige financieringsconstructie goed. De opleidingen van genoemd Professionaliseringsfonds zijn voor de burgemeesters in principe kosteloos. Mocht een burgemeester echter elders een niet-partijpolitiek georiënteerde functionele opleiding willen volgen, dan kan hij aanspraak maken op deze vergoeding.

Op verzoek van de VNG zijn de bepalingen met betrekking tot scholing voor de gemeentelijke bestuurslaag met terugwerkende kracht tot en met 27 maart 2014 gaan gelden. Hiermee worden alle gemeenteraden en colleges van burgemeester en wethouders wat betreft de scholing vanaf de beëdiging in dezelfde (begin)positie gebracht. Veel colleges en raden zullen snel na de verkiezingen deelnemen aan niet-partijpolitiek georiënteerde functionele scholing zoals teambuilding sessies en functiegerichte opleidingen. De verwachting is dat de terugwerkende kracht niet of nauwelijks tot administratieve lasten zal leiden. Het betreft slechts een periode van circa drie maanden en er is geen sprake van een jaargrensoverschrijding.

7. Vergoeding contributie beroepsverenigingen

Voor elke burgemeester, wethouder en raadslid is nu een grondslag geïntroduceerd waardoor in voorkomend geval de contributie van de beroepsverenigingen door de gemeente aan hem of haar wordt vergoed. Hiermee is een toezegging van de minister van BZK gestand gedaan.

Het gaat bij deze vergoeding om het lidmaatschap van een landelijke beroepsvereniging met professionaliseringsoogmerk. De formulering is algemeen; niet een opsomming van de huidige verenigingen.

Lid worden is de vrije keuze van betrokkene, maar als hij of zij lid wordt van zo'n vereniging, is de vergoeding geen discretionaire bevoegdheid van de gemeente: wie kan aantonen dat hij of zij lid is, krijgt de contributie vergoed. Met het opne-

men van een juridische grondslag worden politieke discussies in individuele gevallen voorkomen. Nu is voor iedereen duidelijk dat deze vergoeding onderdeel is van de bestuurskosten, niet van de onkostenvergoeding. Hier is geen wegingsmoment voor de gemeente.

Datum
27 juni 2014
Kenmerk
2014-0000324021

De formulering is zodanig dat de politieke ambtsdragers hun contributie ten laste van de gemeente kunnen brengen. Het gaat tenslotte om de relatie tussen de beroepsvereniging en de politieke ambtsdrager; niet die tussen de beroepsvereniging en het bestuursorgaan. Dit kan als volgt plaatsvinden. De ambtsdrager is individueel lid van een beroepsvereniging. Deze vereniging stelt jaarlijks de hoogte van de contributie vast. Vervolgens ontvangt de ambtsdrager de factuur voor de contributie en laat betrokkene deze betalen door de gemeente. Op deze wijze behoeft de beroepsvereniging geen aparte debiteurenadministratie bij te houden.

8. Vergoeding veiligheidsmaatregelen politieke ambtsdragers (Stelsel bewaken en beveiligen)

Helaas kunnen alle politieke ambtsdragers te maken krijgen met bedreigingen en geweld. Hiervoor geldt het zogenaamde Stelsel bewaken en beveiligen zoals toegelicht in brieven aan de Tweede Kamer (zoals Kamerstukken II, 28 684, nr. 297 (13 januari 2011)). In dat Stelsel wordt onderscheid gemaakt tussen de verantwoordelijkheid van betrokkene zelf voor de eigen beveiliging (deugdelijk hang- en sluitwerk), de verantwoordelijkheid van de werkgever (in dit geval de gemeente) en die van de Rijksoverheid. Bij deze laatste verantwoordelijkheid moet gedacht worden aan politie-inzet en dergelijke.

Uit de praktijk kwam het verzoek om te verduidelijken waar de verantwoordelijkheden liggen, mede gezien de kostenverdeling, indien het politieke ambtsdragers betreft. Daarom is er nu in alle rechtspositiebesluiten uitdrukkelijk bepaald dat het bestuursorgaan verantwoordelijk is voor de bekostiging van voorzieningen ten behoeve van de politieke ambtsdrager, welke in het Stelsel bewaken en beveiligen worden aangemerkt als werkgeverskosten.

Wat betreft de werklocatie treft de gemeente al uit hoofde van goed werkgeverschap basisbeveiligingsmaatregelen (zoals toegangscontrole, alarmeringen, protocollen bij incidenten). Afhankelijk van de kwetsbaarheid van de werklocatie of van omstandigheden in de privésfeer van de ambtsdrager kan echter worden voorzien in aanvullende maatregelen (zoals folie tegen de ruiten, persoonlijke alarmering, camera's of het veilig vervoer van en naar de woon- en werkplek). Deze kunnen zowel preventief worden getroffen als naar aanleiding van een aangifte of melding.

De bepaling welke instrumenten in het individuele geval daadwerkelijk nodig zijn, gebeurt in principe op basis van een dreigingsanalyse. Deze analyse kan worden uitgevoerd door de politie, maar ook door de gemeente zelf.

Ondanks dat bij politieke ambtsdragers in wezen geen sprake is van een dienstverhouding met de gemeente, wordt de gemeente in dit kader gezien als werkgever. De uitvoering en bekostiging van alle rechtspositionele zaken en voorzieningen berusten geheel bij de gemeente. In deze lijn past dat beveiliging op het werk maar ook daarbuiten voor zover die een werkgeverszorg is, voor rekening komt van de gemeente en door de gemeente geregeld wordt. Op Rijksniveau is dit op dezelfde manier geregeld: bij de bewindspersonen wordt voor dit soort kosten het departement aangemerkt als werkgever.

9. Verrekeningsplicht bij neveninkomsten

Sinds 10 maart 2010 kennen voltijds politieke ambtsdragers tijdens de ambtsvervulling bij de decentrale overheden de plicht tot verrekening van hun neveninkomsten. Het gaat wat betreft de gemeenten om de Kroonbenoemde burgemeesters en wethouders. Deze verrekenplicht geldt niet voor waarnemend burgemeesters, wethouders met een tijdsbestedingsnorm van minder dan 100% of raadsleden. Ook kan er sprake zijn van overgangsrecht.

Datum

27 juni 2014

Kenmerk

2014-0000324021

Op grond van de Gemeentewet vindt de verrekening plaats conform artikel 3 Wet Schadeloosstelling leden Tweede Kamer. Aanvankelijk was in alle rechtspositiebesluiten van de decentrale politieke ambtsdragers het voor de Tweede Kamerleden geldende systeem overgenomen. In 2012 is echter geconstateerd dat een onverkorte toepassing van de uitvoeringsregels in de praktijk te bewerkelijk is en dat de opgave in principe eenmalig en na afloop van het jaar wordt gedaan. Dit is ook aan de doelgroep bekend gesteld. De huidige wijziging van de rechtspositiebesluiten is de codificatie van deze beleidsbeslissing. De verrekeningsplicht is dus materieel gehandhaafd, maar de tekst is aangepast aan de praktijk sinds 2010.

Overigens is wel mogelijk gemaakt dat betrokkene zelf een verzoek doet om zijn of haar neveninkomsten in enig jaar alvast te laten korten op de bezoldiging. Een reden voor een dergelijk verzoek kan bij voorbeeld zijn om een groot bedrag aan terugvordering te voorkomen. Het gaat hierbij naar verwachting om een klein aantal personen. Daarmee zal de administratieve belasting navenant gering zijn. Deze mogelijkheid is opgenomen in het tweede lid.

Tevens is ingegaan op een wens uit de praktijk om expliciet te regelen dat terugbetaling in termijnen mogelijk is. Dit is mogelijk gemaakt in het zevende lid.

Vooraf ingeval van winst uit onderneming is het vaak niet mogelijk voor de politieke ambtsdrager om binnen de gestelde termijn de gegevens te genereren. Daarom is het in het vijfde lid mogelijk gemaakt dat betrokkene dit kan melden en aangeeft wanneer hij of zij daartoe wel in staat denkt te zijn. De termijn waarop gegevens beschikbaar komen, blijkt in de praktijk namelijk erg divers. De politieke ambtsdrager heeft het beste inzicht in wat een redelijke termijn is voor de aanlevering.

De maximale korting van 35% van de bezoldiging, bedoeld in het zesde lid, is een uitvloeisel van de verrekensystematiek van artikel 3 van de Wet schadeloosstelling leden Tweede Kamer.

Het is niet meer nodig geacht om expliciet te formuleren dat de verrekenplicht niet geldt voor wethouders die in deeltijd hun functie vervullen. Deze uitzondering is namelijk geregeld in artikel 44, zevende lid, van de Gemeentewet.

In voorkomend geval vindt de feitelijke verrekening met de bezoldiging plaats door de gemeente waar de politieke ambtsdrager werkzaam is (geweest). De gemeente is namelijk verantwoordelijk voor de toepassing van de verrekenplicht. De minister van BZK, of een door hem aangewezen instantie, deelt het college het bedrag van de verrekening mee. Het ministerie heeft voor het proces van de verrekeningsplicht een webapplicatie laten ontwikkelen.

10. Schrappen tegemoetkoming in kosten privételefoon burgemeester

Aan de burgemeester kon op aanvraag ten laste van de gemeente een tegemoetkoming in de kosten worden verleend van €12 in de maand voor zover de burgemeester voor de uitoefening van het ambt gebruik maakt van de privételefoon. Deze bepaling is geschrapt omdat in de praktijk alle burgemeesters een mobiele telefoon ter beschikking wordt gesteld door de gemeente. Hierdoor wordt de privételefoon voor de uitoefening van het ambt nauwelijks nog gebruikt. Ook is relevant dat een mobiele telefoon fiscaal al als zakelijk gebruik wordt gezien als hier voor 10% zakelijk mee wordt gebeld.

Datum
27 juni 2014
Kenmerk
2014-0000324021

11. Schadeloosstelling terugroeping wegens dringende redenen van dienstbelang

Artikel 38 van het Rechtspositiebesluit burgemeesters gaf de minister van BZK de mogelijkheid een schadeloosstelling ten laste van de gemeente toe te kennen als de minister de burgemeester had teruggeroepen wegens dringende redenen van dienstbelang. Uit signalen uit de praktijk bleek dat de burgemeesters in voorkomend geval vaak niet die terugroeping afwachtten, maar al zelf, gezien de ernst van de situatie in die gemeente, de beslissing namen om terug te keren; met alle kosten van dien. In dat soort situaties was de mogelijkheid van schadeloosstelling vaak een politiek punt.

Nu is de zaak omgedraaid: niet meer is bepalend of de minister terugroept, maar of er sprake is van een zodanig ernstige situatie dat een snelle terugkeer van de burgemeester bestuurlijk gewenst is. Is dat het geval en heeft betrokkene extra kosten gemaakt door deze plotselinge terugkeer vanuit het buitenland, dan is dat grond voor een schadeloosstelling.

Daartoe is wel een toets, zij het een marginale, nodig van een objectieve derde. Vandaar dat nu van de burgemeester wordt gevraagd om voor genoemde marginale toets contact op te nemen met de commissaris van de Koning alvorens hij of zij ingeval van een crisissituatie voortijdig terugkeert, en de eventuele daarvoor geleden schade ten laste brengt van de gemeente.

Indien de commissaris dat voornemen redelijk acht, is er geen discretionaire bevoegdheid voor de gemeente over de vraag óf de schade daarvan vergoed moet worden. Het college van burgemeester en wethouders is belast met de vaststelling van de hoogte van die schadeloosstelling.

Een dringende redenen van dienstbelang betekent dat het moet gaan om crisissituaties. Dat kunnen zowel calamiteiten zijn als politieke situaties.

De schadeloosstelling betreft de extra kosten die de burgemeester zelf en zijn of haar gezin moeten maken als gevolg van deze plotselinge terugkeer van de burgemeester uit het buitenland.

12. Schrappen cesuur van een jaar voor waarnemend burgemeesters

In artikel 17, derde en vierde lid, van het Rechtspositiebesluit burgemeesters werd voor het verstrekken van voorzieningen aan waarnemend burgemeesters onderscheid gemaakt tussen een waarneming van korter dan een jaar en van een waarneming van een jaar of langer. Bij een waarneming van korter dan een jaar kon een aantal voorzieningen niet worden verstrekt (zoals bij voorbeeld huisvestingsvoorzieningen). Duurde de waarneming toch langer dan aanvankelijk gedacht en werd de jaargrens overschreden, dan was bepaald dat alle aanspraken met terugwerkende kracht golden; ook de huisvestingsvoorzieningen. Dit leidde in de prak-

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

tijk tot ongemak. Door de opheffing van dit onderscheid kan de gemeente nu de waarnemer faciliteren met de voorzieningen die hij of zij in het individuele geval nodig heeft.

Datum
27 juni 2014
Kenmerk
2014-0000324021

De waarnemend burgemeester is volwaardig burgemeester en zijn of haar aanspraak op voorzieningen moet niet afhankelijk zijn van een vrij willekeurige inschatting van de duur van de waarneming, maar van de behoeften van betrokkene in het individuele geval. Desalniettemin zijn bepaalde voorzieningen buiten toepassing verklaard. Dit zijn bepalingen die vanwege de aard van het waarnemerschap minder voor de hand liggen. Een voorbeeld daarvan is dat de plicht om de neveninkomsten te verrekenen, niet op de waarnemer van toepassing is.

In dit verband is ook de Regeling rechtspositie burgemeesters aangepast. Een groot verschil tussen de Kroonbenoemde burgemeester en de waarnemer is namelijk de verplichting van eerstgenoemde om zich te vestigen in de gemeente. Deze plicht geldt niet voor de waarnemer.

De Kroonbenoemde burgemeester moet zich vestigen in de gemeente, maar kan een ontheffing krijgen voor ten hoogste één jaar na benoeming. Vanwege deze woonplicht zijn de reis- en pensionkosten en de vergoeding van de reiskosten woon-werkverkeer gemaximeerd op een termijn van één jaar na de benoeming; de verhuiskostenvergoeding (voor zowel de definitieve als de tijdelijke huisvesting) is gemaximeerd op een termijn van twee jaar na de benoeming. Aangezien de woonplicht niet geldt voor waarnemers is deze maximering van de termijn voor deze categorie ongewenst. Het komt namelijk geregeld voor dat waarnemingen langer dan een jaar duren en dat de waarnemers behoefte (blijven) hebben aan genoemde voorzieningen. Daarom is in de desbetreffende artikelen deze maximering van de termijn van deze vergoedingen niet van toepassing verklaard op de waarnemer. Zij blijft wel gelden voor de Kroonbenoemde burgemeester.

In paragraaf 4.1 van de circulaire van 26 oktober 2011, kenmerk 2011-2000406666, is onder andere ingegaan op de pensionkostenvergoeding. Daarbij is aangegeven dat het moet gaan om kosten voor een hotel of voor een ander tijdelijk verblijf. Wat betreft dit tijdelijk verblijf is (en was) bepalend dat het overbruggingskarakter en de overweging dat de tijdelijke huisvestingsvorm een financieel gunstiger alternatief is voor een hotel, tot uitdrukking komen in de aard van de voorziening. Het gaat om een bewoning die niet bedoeld is als permanente vestiging. Dit kan dus bij voorbeeld ook een appartement zijn dat de burgemeester tijdelijk huurt in afwachting van het beschikbaar komen van de woning waarin hij of zij zich definitief wil vestigen. Nu voor de waarnemend burgemeester de maximering van de termijn is opgeheven, kan het verblijf in een dergelijk appartement de jaargrens overschrijden. Gezien de aard van het ambt kan het doel van dit verblijf echter nog steeds worden aangemerkt als tijdelijk. De waarnemend burgemeester wil zich namelijk niet in de gemeente vestigen. Om diezelfde reden zal de waarnemend burgemeester ook geen beroep kunnen doen op de tegemoetkoming dubbele woonlasten. Eén van de vereisten is namelijk dat de woning waar betrokkene tot de benoeming woonde, kenbaar in de verkoop staat.

13. Voorkomen effecten samenloop vergoeding voor de werkzaamheden van raadsleden met sociale zekerheidsuitkering

Op grond van artikel 12 van het Rechtspositiebesluit raads- en commissieleden golden voor raads- en commissieleden al bepalingen waarmee wordt voorkomen dat op basis van een werkloosheids- of arbeidsongeschiktheidsregeling kortingen worden doorgevoerd op de vergoeding voor de werkzaamheden. Deze bepalingen gaan ongewenste effecten tegen van de van toepassing zijnde verrekenings-systemen.

Datum
27 juni 2014
Kenmerk
2014-0000324021

Gezien genoemde ongewenste effecten is het bij nader inzien niet gewenst dat de toepassing van dit artikel afhankelijk is van de toevalligheid of de gemeenteraad dit artikel heeft overgenomen in een verordening. Daarom is deze voorziening nu verplichtend vastgelegd. Inhoudelijk is er niets veranderd.

14. Tegemoetkoming kosten ziektekostenverzekering

Op grond van artikel 11 van het Rechtspositiebesluit raads- en commissieleden kon het raadslid bij verordening een tegemoetkoming in de ziektekostenverzekering ontvangen van €203,21 per jaar (2014). In lijn met het uitgangspunt om zoveel mogelijk verplichtend vast te stellen wat de voorwaarden zijn voor de toekenning van de vergoedingen, tegemoetkomingen of rechtspositionele voorzieningen, is hier de verordenende bevoegdheid geschrapt. Dit is nu een aanspraak.

In het tweede lid werd voor de indexering van genoemde tegemoetkoming verwezen naar de nominale eindejaarsuitkering van de sector Rijk. Deze nominale eindejaarsuitkering bestaat echter niet meer; zij is opgenomen in het schaalbedrag van de sector Rijk. Daarom is nu de indexatiebepaling van deze tegemoetkoming voor raadsleden gekoppeld aan de salarisontwikkeling van de sector Rijk.

15. Schrappen bepaling kinderopvang.

Van de gelegenheid is gebruik gemaakt om de nog bestaande bepaling in het Rechtspositiebesluit raads- en commissieleden te schrappen op grond waarvan bij verordening een bijdrage in de kinderopvangkosten kon worden verleend. Dit soort bepalingen zijn namelijk met ingang van 1 januari 2007 van rechtswege komen te vervallen. In het Belastingplan 2007 is de Wet kinderopvang voor kinderopvangkosten gewijzigd. Met ingang van 1 januari 2007 kreeg iedereen die inkomen ontvangt uit tegenwoordige arbeid, recht op een kinderopvangtoeslag. Dat betekende dat de politieke ambtsdragers recht kregen op de nieuwe kinderopvangtoeslag voor kinderopvangkosten.

16. Aspecten werkkostenregeling

Conform de fiscale wetgeving moet een netto-vergoeding worden gebruteerd als de gemeente nog *niet* gekozen heeft voor de werkkostenregeling. Voor de (onkosten)vergoedingen waar deze brutering voor geldt, is een grondslag neergelegd in de rechtspositiebesluiten.

Is *wel* gekozen voor de werkkostenregeling dan kan de vergoeding netto worden verstrekt als deze is aangemerkt als eindheffingsbestanddeel en onderdeel uitmaakt van de zogenoemde vrije ruimte. Dit is als volgt uitgewerkt.

De vergoeding van de eventuele contributie van de beroepsvereniging is als zodanig aangemerkt in het rechtspositiebesluit. De vergoeding van de ziektekostenpremie is aan te merken als loon maar nu die, zoals hier, afzonderlijk van het loon wordt toegekend en getoetst is aan het zogenoemde gebruikelijk-

heidscriterium, is de vergoeding aangewezen als eindheffingsbestanddeel binnen de werkkostenregeling.

Datum

27 juni 2014

Kenmerk

2014-0000324021

Ook de vergoedingen voor scholing door de werkgever zijn onder de werkkostenregeling expliciet als eindheffingsbestanddeel aangewezen, maar voor deze vergoedingen bestaat een gerichte vrijstelling. Deze gerichte vrijstellingen gaan niet ten koste van de vrije ruimte. Gerichte vrijstellingen moeten echter wel zijn aangewezen als eindheffingsbestanddeel om vervolgens naast de vrije ruimte vrij van heffing verstrekt te kunnen worden. Anders worden ze namelijk gezien als belastbaar loon.

De overige vergoedingen komen niet in aanmerking om te worden aangemerkt als eindheffingsbestanddeel. De vergoeding van de schade als gevolg van ziekte of een dienstongeval, en de schadeloosstelling ingeval van terugkomst uit het buitenland in verband met dringende redenen van dienstbelang, zijn aan te duiden als schadevergoedingen. Zij vormen geen loon. De kosten die voortvloeien uit het Stelsel Bewaken en Beveiligen zijn voor rekening van de gemeente en daarmee werkgeverskosten die niet tot het loon van de ambtsdrager worden gerekend.

De gemeenten hebben geen bevoegdheid om de vergoedingen of verstrekkingen voor de politieke ambtsdragers fiscaal anders te behandelen dan is bepaald in de rechtspositiebesluiten. De gemeenten zijn wel verplicht (omdat de gemeente de inhoudingsplichtige is) de aanwijzing van de eindheffingsbestanddelen ook zelf te regelen.

17. Rectificatie vervangingsregeling zieke wethouders

Een van de onderdelen van de Vervangingsregeling zieke wethouders is dat de onkostenvergoeding van de wethouder die vervangen wordt, gedurende het tijdelijk verlof wordt gehalveerd. Op grond van het op 21 juni 2013 in het Staatsblad 2013, 222 gepubliceerde besluit zou ook dit onderdeel terugwerken tot en met 3 augustus 2011. Terugwerkende kracht wordt echter in principe slechts verleend aan begunstigende maatregelen. Een halvering van een vergoeding met terugwerkende kracht is daarom niet mogelijk. Deze halvering kon pas ingaan per 1 juli 2013, te weten het tijdstip van inwerkingtreding van het besluit.

In de circulaire naar aanleiding van dit besluit is destijds op dit punt al de aandacht gevestigd. Tevens is toen meegedeeld dat dit punt zo snel mogelijk gerectificeerd zou worden. Het is dus niet aannemelijk dat de niet bedoelde korting met terugwerkende kracht zal zijn toegepast. Mocht dit wel het geval zijn geweest dan is het redelijk dat deze korting wordt teruggedraaid. Slechts vanaf 1 juli 2013 kan zij formeel worden toegepast. Dit beogen de wijzigingen in artikel 11 van het Rechtspositiebesluit wethouders.

18. Nadere informatie

Informatie die betrekking heeft op politieke ambtsdragers, kunt u vinden op de volgende internetsite: www.politiekeambtsdragers.nl. Op deze site vindt u alle actuele wet- en regelgeving, circulaire en brochures over politieke ambtsdragers voor het Rijk, de provincie, de gemeente, de waterschappen en ook van het Koninkrijk en de BES-eilanden voor zover deze afkomstig is van het ministerie van BZK. U vindt hier dus niet de modelverordeningen van de VNG of de gemeentelijke of provinciale verordeningen.

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

Voor eventuele nadere vragen kunt u ook contact opnemen met het ministerie van
BZK via postbus.helpdeskpa@minbzk.nl.

Datum
27 juni 2014

Kenmerk
2014-0000324021

Hoogachtend,
de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
namens deze,

L.D.F. Lombaers
directeur Arbeidszaken Publieke Sector